

Interview: Pedi Ešdaun, visoki predstavnik: “RS napokon mora shvatiti da je entitet, a ne država”

*Reforma policije mora biti provedena * Bh. političari su pokazali liderske osobine na Vlašiću * Narodna skupština RS zna šta treba raditi*

Pregovori o reformi policije u BiH su propali. O njihovom eventualnom nastavku odlučit će poslanici Narodne skupštine RS koji trebaju dati mandat svojim političarima da ovaj izuzetno važan proces dovedu do kraja.

U razgovoru za “Dnevni avaz” visoki predstavnik Pedi Ešdaun izražava nadu da će to biti i urađeno. Kaže da su mu srpski lideri obećali da će učiniti sve kako bi poslanike uvjerili da reforma policije može donijeti samo boljitak za RS, a nikako štetu.

– Možda je sada vrijeme za malo tišine, za malo mira u cijelom ovom procesu. Jer ukoliko želite konačno rješenje NSRS treba ostaviti malo prostora. Mislim da nije pravo vrijeme za davanje izjava koje bi dodatno podgrijavale atmosferu. NSRS zna šta treba uraditi. Uvjeti Evropske komisije se neće promijeniti i što prije oni to urade krenut ćemo prije naprijed, poručuje Ešdaun.

Dodatna saglasnost

Dnevni avaz: I prije Vlašića ste znali da Čavić i ekipa nemaju mandat NSRS da pristanu na ukidanje MUP-a RS, prelazak međuentitetske linije, ali ste ipak sazvali 11 lidera. Zašto?

Paddy Ashdown: Odgovor na vaše pitanje je vrlo interesantan. Na Vlašiću smo imali izuzetno visoke kvalitete pregovore. Svi

su pokazali liderske osobine i značajnu dozu hrabrosti što se posebno odnosi na lidere iz FBiH, a moram kazati da je toga bilo i od strane lidera RS. Na Vlašiću su napravljeni određeni ustupci kao što je policijski odbor, zamjenici direktora policije. Bilo je i spremnosti lidera iz RS da se formiraju policijske oblasti koje prelaze međuentitetsku liniju na tri ili četiri mjesta tamo gdje su stručnjaci rekli da bi bilo potrebno. Vjerovao sam, a i oni koji su sa strane FBiH napravili kompromis da će i RS biti spremna da pregovara o prelasku međuentitetske linije tamo gdje to bude potrebno. To je bila osnova na kojoj smo se dogovorili da ćemo nastaviti pregovore u "Konaku". Nažalost kada smo došli u "Konak" postalo je očigledno da predstavnici RS neće više pregovarati na toj osnovi. Rekli su da im za nastavak treba dodatna saglasnost NSRS.

Dnevni avaz: Dakle opet smo na početku, a svima je jasno da reforma mora biti provedena. Građani najviše trpe.

Paddy Ashdown: Razumijem da je ovo vrlo teško i vrlo komplikovano. Provođenje ove reforme je daleko teže za RS nego za FBiH. Neki su političari u RS namjerno pokušali uvjeriti svoje građane da se ovdje radi o ukidanju RS što nije tačno. Ova reforma mora biti provedena, jer će u protivnom RS postati jedna mala crna rupa opstrukcionizma, nešto što stoji na putu cijelog ovog regiona ka Evropi. RS će postati barijera između građana ove zemlje i njihovog sna o Evropi, a znamo da 66 posto građana RS želi u Evropu. RS se nalazi u vrlo opasnoj poziciji, ne samo politički, već je to opasna pozicija i za građane. Koji će to investitori ulagati u neku crnu rupu koja ne ide u Evropu? Koji će međunarodni lider reći dat ćemo vam bezvizni režim? Najveću cijenu plaćaju građani BiH.

Dnevni avaz: Zašto niste probali prvo organizirati Vlašić, jer i sami znate da je ekspertni dio posla lakše riješiti nego postići politički dogovor ?

Paddy Ashdown: Nije bilo moguće tako organizirati pregovore. I

u slučaju ove reforme koristili smo model kao i kod drugih reformi. Prvo smo imali stručnjake koji su razgovarali o temi a nakon toga su sjedali političari. Model se pokazao uspješnim. Bilo je potrebno da se usaglasе neki detalji prije nego dođe do političkih pregovora.

Dnevni avaz: Uporedili ste RS sa turskim dijelom Kipra. Znači li to da je FBiH onaj grčki dio koji bi samostalno mogao ući u EU?

Paddy Ashdown: Neki su novinari dali sebi pjesničke slobode stavljajući naslove. Bio sam vrlo pažljiv kada sam o tome govorio. Rekao sam da će RS biti izolirana, da će BiH biti izolirana i nije baš zabavno kada ste izolirani. To je zapravo bila poenta mog poređenja.

Dnevni avaz: U RS su prekjučer kada ste zakazali vanredni pres očekivali da ćete objaviti smjene političara.

Paddy Ashdown: Oni su se možda nadali nekim smjenama. Međutim postoji trenutak kada političari moraju snositi posljedice i ovo je jedan od tih trenutaka. Oni imaju odgovornost prema svom narodu, ne prema visokom predstavniku.

Dnevni avaz: Da, ali posljedice u ovom slučaju snosi upravo narod?

Paddy Ashdown: Onda vi morate odlučiti koga ćete izabrati na izborima. Ova zemlja mora odrasti. Radi se o tehničkoj stvari. Ja ne mogu nametnuti ovu reformu iz dva razloga- pravni i politički. Pravni što to prevazilazi moje ovlasti iz Dejtonskog sporazuma, a politički ukoliko ja nametnem ovu reformu ne možemo u Evropu, jer je Evropa zatražila da ovu reformu isključivo provedu političari ove zemlje. Dakle, akonemam ovlasti da je nametnem onda nemam ni ovlasti ni da smjenim one koji se ovome protive. Visoki predstavnik neće za njih riješiti njihove probleme. Oni će ih morati riješiti sami.

Dnevni avaz: Zašto se uopće pregovara o nečemu što je evropski standard? Dakle, Evropa je rekla uzmi ili ostavi, tu nema više priče.

Paddy Ashdown: Upravo to i govorim. Kada oni budu mogli prihvatiti taj evropski standard onda možemo pregovarati dalje o detaljima i vidjeti kako ih provesti.

Dnevni avaz: Očekujete li da srpski političari pred poslanicima NSRS pokažu lidersku zrelost?

Paddy Ashdown: Ne znam da li je očekivanje prava riječ. Obećali su da će to pokazati. Ja se nadam da hoće. Ukoliko daju mandat svojim političarima da pregovaraju to bi moglo značiti da možemo prevazići ovaj problem i da BiH može ići dalje. Ukoliko ne, treba im biti jasno da ovi uslovi ostaju isti, ne mjenjaju se. Bit će isti za sedam dana, mjesec ili godinu. Ima ona čuvena predstava Beketova "Čekajući Godoa", dakle ja kažem "čekajući RS".

Dnevni avaz: Riječ mape u ovoj zemlji podsjeća na ružne stvari iz prošlosti i u startu izaziva otpor kod ljudi. Zar se kod ovih policijskih nije mogla upotrijebiti neki drugi termin pa da možda sve prođe bezbolnije?

Paddy Ashdown: Znate zašto je to tako. Međuentitetska linija razgraničenja je zapravo iscrtana krvlju. Razmijem da je to jedna vrlo delikatna linija i ona čak prati linije fronta. Ali uvijek postoji trenutak, koji je sada došao u ovoj zemlji kada treba gledati u budućnost, ne osvrutati se na prošlost. Niko ne govori da treba ukinuti te linije, ali je potrebno voditi računa o institucijama recimo SIPA-i ili Uprava za indirektno oporezivanje gdje je logički potrebno da zbog efikasnijeg djelovanja ne postoje ove linije.

Dnevni avaz: Pa kad su iz RS pristali da se i kod SIPA-e, OSA-e ili Uprave za indirektno oporezivanje prelazi ta linija zar nije nelogično toliko protivljenje kada je riječ o policiji ?

Paddy Ashdown: Da kada se tako pogleda to je logično. Ali ako se gleda iz ugla RS oni ovo smatraju još jednom zamkom.

Dnevni avaz: U smislu izgubit će “državu”?

Paddy Ashdown: Krajnje je vrijeme i vrlo važna stvar koju RS mora shvatiti je da je ona entitet, a ne država. Možda smo nestrpljivi. Možda ste ljuti, frustrirani ali je činjenica da ukoliko želite riješiti ovaj problem morate razumjeti ovo što sam rekao.

Dnevni avaz: I na kraju pitanje, nadate li se da će do kraja Vašeg mandata reforma policije u BiH biti dogovorena?

Paddy Ashdown: Ja se nadam.

Andan i Miletić moraju prestati sa davanjem političkih izjava

Dnevni avaz: Šta ćete poduzeti u slučaju neargumentiranih izjava Dragomira Andana o teroristima iz BiH?

Paddy Ashdown: Čekam izvještaj komesara Kartija koji se vidio sa Andanom jučer. Kada budem znao te činjenice odlučit ću o aktivnostima koje treba podzeti.

Dnevni avaz: Smijeniti ga možda ?

Paddy Ashdown: Nikada unaprijed ne kažem šta ću uraditi. Običaj da policajci daju političke izjave treba prekinuti. To se ne odnosi samo na Andana već i na Zlatka Miletića. Imat ću izvještaj vezano za Andana, ali isto tako trebam znati činjenice i o Miletićevim komentarima o Karadžiću da je ručao u Hercegovini. Policijski šefovi ne trebaju biti zvijezde u medijima već ljudi koji rade na hvatanju kriminalaca.

Poruka Ratku Mladiću

Dnevni avaz: Bliži se deseta godišnjica srebreničkog genocida, a Karadžić i Mladić i dalje se šetaju slobodno. Svaki dan slušamo izjave kako se svi nadaju da će biti uhapšeni.

Paddy Ashdown: Nisam nikada dao rok. Svi se nadaju i ja se nadam. Ono što bih pitao Mladića je kakav je to heroj čiji generali imaju više hrabrosti da odu u Hag i odgovaraju za zločine kojima je on komandovao? S druge strane imamo albanskog premijera koji je bez ikakvih problema otišao u Hag.